

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1.20 K,
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K

Prejemna številka 18 v.

Reklamacije so poštnine prose.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisni se ne vračajo
Inserati: Enostopna peti vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin.
večkrat po dogovoru.

43. številka

V Ljubljani, v torek, dne 12. aprila 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
"Rdečega Prapora", Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravištvo
"Rdečega Prapora", Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Krščanski socialci.

Dunajski Nemec s češkim imenom Hraba je sedaj izključen tudi iz kluba krščansko-socialnih deželnozborskih poslancev. Vzrok je seveda enak kakor za izključenje iz občinskega "meščanskega kluba": Njegov znani govor, v katerem je trdil, da so razni voditelji krščansko-socialne stranke prežali na Luegerjevo smrt kakor krokarji na mrhovino, da je v stranki korupcija, da obožavajo mnogi prvaki "boga Grabi" i. t. d. Tudi deželnozborski klub je sklenil, preiskati, če se tičejo očitanja Hrabe, tudi njega in če se, vložiti tožbo in storiti potrebne korake, da se Hraba izroči sodišču.

Ta sklep kaže močno na komedijo. Resen bi bil le tedaj, če bi se krščanski socialci pobrigali, da bi se deželni zbor sklical takoj. Zakaj če se skliče šele v jeseni, lahko stokrat sklenejo, da se Hraba izroči, pa je sklep vendar brez pomena. Kajti do tedaj je tožba zastarela.

Pri celi stvari pa ne gre toliko za Hrabovo osebo, kolikor za dejstvo, da se nesloga v krščansko-socialni stranki ne da več zakrivati.

Zanimivo je, kar piše o tem klerikalno-fevdalni "Vaterland". V tem listu, ki je vedno delal reklamo za krščanske socialce, se čita:

"Zdi se, žal, da vpoštevajo zadnjo Luegerjevo željo: 'Ostanite slezni' najmanje tisti, ki bi imeli moralno dolžnost, da bi jo spoštovali. V krogih voditeljev krščansko-socialne stranke ne vlada tista sloga, ki bi bila potrebna spritno pomenljivega volilnega boja. Neoziraje se na samostalne kandidature, ki se lahko smatrajo za izliv osebnega častihleplja, se lahko spozna po raznih dogodkih, da se vrši med voditelji cepljenje, katerega vzroki sicer še niso jasno na dani, ki se pa vendar lahko smatrajo za sad tiste spodnje struje, ki se je že več let opazovala, ki pa ob času živlega Luegerja ni mogla priti na površje. Za dobre poznavalce razmer v dunajski krščansko-socialni stranki niso zadnji dogodki nikakršno presenečenje; narobe bilo bi presenetljivo, če bi se bila zadnja želja Luegerjeva brez težav izpolnila in sloga ohranila. V dunajski krščansko-socialni stranki so pač zelo raznovrstni elementi, ki so se dali le z mogočno avtoriteto rajnega voditelja držati skupaj. Ta avtoriteta je izginila in vrši se tudi tukaj prirodni zakon, da se ločijo pleva od pšenice."

Ce govore klerikalci tako, ni povoda, da bi jim ugovarjali.

Polom med češkimi narodnimi socialci.

Česki narodni socialni junaki, duševni očetje naše slavne N. D. O. so se počeno skregali. V nedeljo so imeli v Pragi zbor zastopstva svoje stranke in tu so izbruhnila nasprotja s tako silo, da se niso dala več ne potlatiti, ne zakriti.

Različne struje so bile v narodno-socialni stranki že davno. Glavna tabora sta bila eden za Klofača, drugi proti njemu. Na zadnjem njihovem strankinem zboru ni bil Klofač izvoljen v izvrševalni odbor, ampak je imel tam sedež le kot poslanec. Večkrat se je pri tem ali onem važnem vprašanju zgodilo, da je večina izvrševalnega odbora nastopila proti Klofaču. Ta spor se je tudi že javno kazal. Duhovi, ki jih je bil Klofač klical, so mu začeli rasti čez glavo. Mož je dobro vedel, da ni misliti na ustanovitev kakove narodne "delavske" stranke, ampak da morajo narodni socialci,

če hočejo politično živeti, držati malomeščanstvo. Ves razvoj narodno-socialne stranke gre v tej smeri in zato je tudi zavrgla svoj nekdanji naslov "narodni delavci". Potem se je sklenilo zblizanje z državnopravno napredno stranko, ki nikdar ni tajila, da je nedelavska. Tisti delavci, kar so jih imeli med seboj, so sicer protestirali proti takemu zblizanju, pa ni nič pomagalo.

Najzanimivši dogodek na zboru pa je bil, da je ves izvrševalni odbor odložil svoje mandate in se je vodstvo stranke prepustilo do prihodnjega strankinega zbora klubu državnozborskih poslancev, kateremu se daje pravica, da si izbere za sodelovanje po svoji volji osebe iz organizacij. Čudno vodstvo stranke bo to! Na vsak način je za sedaj Klofačeva struja zmagala nad Chocovo.

Med drugimi sklepi je zanimiv ta, da se voli kontrolna komisija, ki se ima prepričati o finančni upravi vseh institucij, ki jih vodijo pristasi narodno-socialne stranke, organizacij, društev, bolniških blagaj, zavarovalnic i. t. d. Doslej tovej ta stranka sploh ni imela nobene kontrole.

Da mora biti v tej stranki disciplina že popolnoma na psu, se vidi tudi odhod, ker se je razpustil eksekutivni odbor mladine in se "Hlasy Mladych" ne priznavajo za strankin list.

Naša N. D. O. se res lahko kaj nauči od svojega vzora!

Socializem in narodnost.

Predavanje sodr. H. Tuma v Pulju 27. marca 1910. Konec.

Ravnatoko so nastale po Kristovem rojstvu po Evropi germanske države. Oborožene čete Germanov so zmagale nad omehkuženimi Rimljani ter si razdelile plen med seboj. Zmagovalci pa so se razkropili po premagani deželi, — da si vsak vojščak zavaruje svoj delež, ter sezida grad, od koder bo stražil svojo last nad zemljo in robovi ter čul nad svojim gospodstvom. Radi tega ne najdemo v germanski državi nikjer one zavesti: "Populus romanus", ki je tvorila jedro oboroženega ljudstva, ramo ob rami, ščit ob ščitu, pač pa zavest plemstva enakega vzajemnega interesa. Germanski in romanski grofje in baroni so se bolj zavedali samostojnega gospodstva nad podjarmljenimi, nego skupnosti v državi. Poleg fevdalcev se javijo enako posvetnemu plemstvu organizirani zastopniki cerkve. Duhovnik postaja svetovalec in pomočnik fevdalca, da drži robove v pokorščini in ponižnosti, naj s trudom rede lastnega tlačitelja-fevdalca in njega pomočnika-duhovnika. Cerkev tvori po svoji tesnejši organizaciji najboljšo državno vez ter se opira na najmočnejšega med fevdalci — kralja. Tudi tod ne vidimo nikjer še do francoske revolucije pojava celote ljudstva z zavestjo skupnosti, enega cilja.

Šele ko pade glava francoskega kralja, padejo glave francoskih markijev in škofov pod giljotino, takrat šele se zbudi po vsem Francoskem prvič zavest ljudstva kot celote brez razlike stanov, pod geslom: bratstvo, enakost in svoboda. Lahko rečemo, ko je zavela rdeča zastava revolucije, takrat se nam pokaže prvič v zgodovini človeške družbe pojav večje skupine, ki presega državo, "narod". Ne več zavest enih roditeljev, ne več zavest bojne tovaršije in moči, ampak zavest ene celote, enega stremljenja, enih ciljev. V boju s francoskim narodom je oživela enaka zavest med ljudstvom v ostalih državah po Evropi.

Francoski in angleški sta naroda enega jezika, ene politične oblike, zato je ondi pojem "narod" združen z državo, in se danes vidimo na

Angleškem in Francoskem v "nacionalni stranki" le "državno stranko". No, zavest politične skupnosti, ali vsaj stremljenje po politični skupnosti, se je obudila tudi pri rodovih, ki niso imeli večine v mejah ene države, ali pa, ki so presegale meje ene države. Tako ima Avstrija v svojih državnih mejah: Čeha, Poljake, Rusine, Slovake, Rumune, Nemce, Madžare, Srbo-Hrvate, Italijane, Slovence i. t. d., in v vseh se je obudila v zadnjem stoletju zavest kulturne skupnosti, stremljenja po politični celoti. Italijani, ki prebivajo izven kraljevine Italije, kakor tudi Nemci, streme po političnem združenju, v rasti in moči preko mej in ciljev države. Posebno v Avstriji se je razvil poleg pojava "naroda" kot politične skupine nov družabni pojav, po zavesti skupnosti kulture, predstavljene v prvi vrsti po skupnosti jezika. S tem, da so se v Avstriji sicer proglasile enake politične pravice vsem državljanom, se je pa odrekel svobodni razvoj posebno kulture, se je poostrišlo stremljenje po priznavanju jezika kot kulturne vezi in kulturnega sredstva. Zato so nastali v Avstriji narodnostni in jezikovni boji, ki polnijo vse predale avstrijske novejšje zgodovine, odkar je razglašena konstitucija — zavest politične celote gine pod zavestjo kulturne celote. Tako imamo v Avstriji nove družabne pojave, katere lahko imenujemo pojav: "narodnosti".

Ako pregledamo zgodovino človeške družbe, vidimo torej, da pojma: "narod" in "narodnost" ni bilo do novejšega časa, marveč moramo iti od stopnje do stopnje razvoja višje: od para do plemena, do rodu do države, do politične skupine "naroda" in končno do kulturne skupine "narodnosti". Kjer so se v človeški družbi pokazali novi pojavi, je bilo treba zanje tudi novih izrazov. Če tudi je latinski izraz "natio" že davno eksistiral, ni imel današnjega pomena kakor od francoske revolucije dalje. Če se je tudi skrpal izraz "nationalitas" že poprej, je dobil svojo vsebino šele v političnih avstrijskih razmerah.

Socializem stremi po preureditvi človeške družbe, radi tega je naravno, da so socialisti-učenjaki bili prvi, ki so si bližje ogledali družabne pojave; in trditi smemo, da so bili tudi oni, ki so formulirali končne termine za nove družabne pojave in pojave. Ako je bila v postanku prve družbe, v plemenu, skupna vez predvsem skupna kri, priznava socializem kot pravovelnostno vez skupnost ekonomije in skupnost kulture. Svoboden razvoj posameznim kulturam mora biti predpogoj višji stopnji skupne človeške kulture. Ker je socializem konstatiral, da ni mogoče pospešiti človeškega razvoja, ako se ne oprostijo vsake sponi posameznih kultur, radi tega je proglasil kot temeljno načelo: Enakost vseh narodnosti. Politične pravice in politični cilji so danes v bivstvu vseh narodov že eni in isti. Človeška družba pa bo v stanu uživati polno politično svobodo le na podlagi najvišje kulture. Dosega te mora biti končen cilj socializma. In socializem v bivstvu ni nič drugega, nego odprava krivične razdelitve človeške družbe vsled sile in boja, in stremljenje po izenačenju človeške družbe po svobodnem razvoju in svobodnih stikih posameznih kultur, ki imajo končno eno smer, en zadnji cilj, najvišji mogoči blagor posameznega človeka.

Zahtevajte
po vseh gostilnah,
kavarnah in
brivnicah

"Rdeči Prapor"!

Problem ljudskega štetja. Rybářova lumparija.

Trst, 7. aprila.

Dne 8. marca t. l. je prinesel «Rd. Pr.» beležko iz Trsta, v kateri se je omenjal sklep naših čeških sodrugov na severnem Češkem, ki hočejo na svoje stroške izvesti zasebno narodno štetje. Omenjalo se je dalje, da je to narodno-kulturni čin prve vrste, in obžalovalo, da ne moremo mi slovenski sodrugi v Trstu vsled gmotnih težav storiti istega kakor češki sodrugi. Končno se je apeliralo na slovenske petične prvake v Trstu, češ, da bi ti imeli sedaj lepo priliko pokazati svoje narodnjaštvo z dejanjem, pri kojem bi mi slovenski socialisti brez drugega in drage volje sodelovali.

Dne 18. marca t. l. je sodrug Petejan iz Gorice — sklicujoč se na omenjeno beležko — priobčil v «Praporju» članek, v katerem se je zavzel za pravično narodno štetje, priporočujoč sodrugom, da vzbujajo ob priliki ljudskega štetja povsod med nezavedneži narodno zavest, da navedo pod rubriko «občevalni jezik» svoj pravi materinski jezik. Končno je nasvetoval, naj naša stranka v narodno-mešanih krajih sklicuje nalašč zaradi ljudskega štetja deželne konference, shode, predavanja i. t. d., na katerih naj se obenem porabi prilika in razlaga ljudstvu narodni program naše stranke.

Dne 1. aprila t. l. je tudi «Železničar» ponatisnil ono gorimenovano notico iz Trsta, ki se je priobčila v «Praporju» dne 8. marca.

In sedaj pa pride narodni pravak dr. Rybář in jo zagode na narodnjaškem shodu «Edinosti» dne 4. aprila t. l., govoreč o ljudskem štetju sledečo:

Bili smo pri ministrih, da bi se rubrika «občevalni jezik» nadomestila z «materinskim jezikom». Ministri nam niso dali ugodnega odgovora, Nemci, Poljaki (Ojoj, Slovani!) in Italijani bodo proti tej izpremembi, socialnim demokratom je to pač vseeno, saj bi oni najraje vpisali v to rubriko «internacionalni jezik», zato i. t. d.

Torej tu ga imate postenjaka Rybářa. Vsako tako umazano in nepošteno orožje mu je dobro, le da more udariti po socialni demokraciji. Zlaže se, obrekuje nas, in njegovi backi mu ploskajo. Kam zavede človeka slepo strankarstvo in demagogija. Čakamo le, da nam pride zopet teta «Edinost» pripovedovati, da slovenski narodni sovinitizem ne ekzistira...

Za danes konstatiramo le to: slovensko narodnjaštvo je nas odbilo, ko smo hoteli z njim sodelovati na narodno-kulturnem polju, še več, ono nas je vedoma obrekovalo. Že dobre, mi si to zapomnimo, a narodnjakom povemo na ves glas, da se po njihovem obrekoivanju ne damo motiti, mi ostanemo tudi proti njihovi volji in brez njihove pomoči narodni, tako narodni, da ne bo dolgo in da bo ljudstvo spoznalo razliko med njihovo narodnjaško demagogijo in našim pravičnim pojmovanjem narodnosti.

Politični odsevi.

* **Dopolnilne volitve v Dalmaciji** za splitski državnozbornski volilni okraj, kjer je Bulić mandat odložil, so razpisane na 4. julija t. l. Kakor je videti, se vladi ne mudi.

* **Predsednik poljskega kola**, prof. Glombinjski, je sklical pariam, komisijo poljskega kola na sejo 14. aprila. Pozval je iz Opatije, kjer se sedaj mudi, vse člane poljskega kola, da se sigurno udeležijo prve seje dne 14. aprila.

* **Predsednik rusinskega kluba** poslanec Romanenk izjavlja, da glede vstopa Rusinov v «Slov. Enoto» ni bilo še nobenih meritornih pogajanj in da zdaj sploh ni govora o tej združitvi. «Slov. Enota» je v zadnjem zasedanju le tupatam stopila v zvezo z Rusini. Brezdvomno pa je, da bodo Rusini — ker so v opoziciji — podpirali predlog, da se posojilna predloga zapostavi v dnevnem redu poslanske zbornice.

* **Češki otroški vrtec** v češki vasi Postorni na Dolnjem Avstrijskem so zaprli, sklicevaje se na lanski jezikovni zakon, češ, da je po tem zakonu edino nemščina šolski jezik na Niz. Avstrijskem in da se tudi otroški vrtec temu zakonu podvrženi.

* **Kurier Lwowowski** dolži barona Bienerttha, da s svoje neodločnosti in dyomljivo delavnostjo ovira vsako delovanje parlamenta, ker je danes večina državne zbornice v opoziciji. Proti opoziciji celih narodov se ne da ničesar izvesti. Baron Bienertth se za nič drugega ne briga, kakor da bi podaljšal življenje svojega kabineta še za nekoliko mesecev. — Za preobrat v mišljenju Poljakov je pisava tega lista kolikor toliko značilna.

* **V hrvaškem saboru** je interpeliral soc. dem. poslanec Korać vlado zaradi tolmačenja zborovalne postave. Zahteva, naj izda vlada na oblasti okrožnico, v kateri naj poda tozadevne direktive, da se ne bodo zabranjevali najnedolžnejši sestanki.

* **O obisku kralja Petra** v Carigradu so izdali sledeče oficijelno poročilo: Kralj Peter in srbski državniki, ki jemljejo iz Carigrada s seboj spomin na presrečni sprejem, zapuščajo obenem vtiske, ki bodo imeli ugoden vpliv na razmerje med obema deželama. Neposredni stik med vodilnimi možmi je podal prilžnost za izmenjavo mnenj o gospodarskih interesih obeh dežel. Konstatiralo se je, da imajo enake želje, namreč razvoj splošne blaginje Turčije in Srbije pod dobrodejnim vplivom odkrite, mirne, prijateljske navdahnjene politike.

* **Višji državni pravdnik Vancaš** v Zagrebu je demisioniral, ker je vzklicno sodišče razveljavilo sodbo v veleizdajniškem procesu.

* **Ogrski Rumuni** so sklenili, postaviti pri prihodnjih volitvah v vseh okrajih, v katerih imajo večino, rumunske kandidate, kjer so v manjšini, bodo pa podpirali tiste kandidate, ki nastopajo za splošno in enako volilno pravico.

* **Ogrske volitve** bodo med 1. in 10. junijem.

* **Madžarsko časopisje** napada nadvojvodo Franca Ferdinanda, češ, da je vplival na ogrsko justico, da so se potlačili politični procesi proti socialistom in Nemadžarom.

* **Srbaki ministralni predsednik Pašić** in ministri zunanjih del dr. Milovan Milovanović sta imela dolgotrajne konference z velikim vezirjem Hilmi pašo in ministrom zunanjih del Rifaat pašo. Konferenca je veljala srbsko-turški trgovinski pogodbi in donavsko-jadranski železnici.

* **Revolucija na Kitajskem?** Kakor poroča «Newyork Herald», so našli v palači kitajskega princa-vladarja dinamitno bombo. Več oseb je bilo aretovanih. Ta dogodek mora biti brezdvomno v zvezi z gibanjem za uvedbo ustave in parlamenta. Dinastija je seveda nasprotna taki spremembi, zato si je nakopala med inteligentnimi kitajskimi krogi vse polno sovražnikov.

Vstaja v Albaniji.

Pomlajena Turčija ima zopet težke dni. V severni Albaniji pokajo puške in grme topovi. Novi sistem v Turčiji je kolikor toliko napravil konec nekdanjim trajnim malim bojem čet; namesto tega pa ima sedaj pravo vojno z uporabi Arbanasi, proti katerim je morala država mobilizirati že 25 bataljonov. Kako je prišlo do teh krutih bojov, je težko presoditi. Tudi Albanija je, kakor Macedonija, geografično v Evropi, toda razmere so tam azijske in v ondodni temi je težko, jasno videti. Da je stara Turčija mnogo grešila v Albaniji kakor po vsej državi, je nedvomno; tudi je neravno, da ni mogla mlada Turčija še odpraviti vseh starih grehov. Drugo je vprašanje, koliko je imela volje, da jih odpravi. Gotovo je pa tudi, da je med Arbanasi mnogo reakcionarnih elementov, ki se ne morejo sprijazniti z novim ustavnim redom. Bivši sultan Abdul Hamid je posebno rad jemal Arbanase za svoje telesno stražo; doma so bili njihovi velikaši nekako absolutistični vladarji v malem. Vse to se je izpremenilo in nič se ne bi bilo čuditi, če bi bili prvaki razdražili narod, hoteč doseči zopet stare predprave.

Na vsak način je vstaja jako resen pojav in dela Turčiji velike skrbi. Poročila o zadnjih dogodkih javljajo sledeče:

Solun, 10. aprila. Ministrski svet je sklenil, da se imajo s pomočjo mobiliziranih 25 bataljonov nemudoma izvršiti potrebne reforme v Gornji Albaniji; izvesti se ima ljudsko štetje in popisati posest.

Belgrad, 10. aprila. Radi resnih dogodkov v Pristini, se je obmejni kordon od Vranja do Prepolca pomnožil z nekaterimi srbskimi bataljoni, da se prepreči vsak prehod oboroženih Arnavtov čez srbsko mejo. Iz Skoplja in Pristine že dva dni ni nobenih konzularnih vesti.

Carigrad, 10. aprila. Radi dogodkov v Albaniji se je včeraj v zbornici vložilo dvoje nujnih interpelacij; valed tega se je razvila debata. Vodja arbanaske ljudske stranke je zahteval pojasnil. Poslanec Hasan iz Pristine je dejal, da bo dokazal, da je obžalovanja vredne dogodke povzročila slaba uprava in vladne napake. Zbornica je odklonila nujnost ter sklenila, da se odgovori na navadno intepelacijo v ponedeljek.

Carigrad, 10. aprila. Trije arbanaski poslanci so izstopili iz mladoturske stranke. Nekateri poslanci se pritožujejo radi novih občinskih davkov.

Carigrad, 10. aprila. Ministrstvo za notranje zadeve je dobilo poročilo, da so vstasi osvojili že deset topov ter prodirajo proti jugu, tako da je nevarnost za dovozna pota armade. V Solun se

se odposlale štiri križarke z osmimi torpedovkami.

Solun, 10. aprila. Vodje Arnavtov pravijo, da je popolnoma izmišljena vest, češ, da name-ravajo razobesiti avstrijsko zastavo.

Zidarji in zidarski delavci, pozor! Po Slovenskem, zlasti po Goriškem in Spodnjem Štajerskem hodijo agentje, ki iščejo zidarjev za Švico. Svarimo jih, naj se nikar ne dajo zapeljati po obljubah po visokih plačah, ki se nikdar ne izpolnijo. Agentje pri svojem lovu na zidarje in zidarske delavce ne povedo, da je v Winterthuru in okolici stavka, ki traja že nad devet mesecev; delavska solidarnost torej zahteva, da se s takimi agenti povsod, kjer se pojavijo, temeljito obračuna. Vsak sum je takoj naznaniti Strokovnemu tajništvu v Ljubljani ali pa naravnost na naslov: Streikkommission der Maurer, Winterthur, Schweiz. Torej ne v Švico! Zaupnike strokovnih in političnih organizacij se naproša, da pouče vse zidarje in zidarske delavce v njihovem okraju.

Domače vesti.

— **V Gruberjevem kanalu** v Ljubljani se zopet dela. Toda drugo je vprašanje, kako dolgo se bo delalo. Zakaj nihče menda ne ve, kje bo podjetništvo dobilo delavcev za tako živinsko delo in ob tako suženjskih razmerah, če mu sedanjí pokažejo fige. To pa bodo gotovo storili, ker sploh menda ni ljudi, ki bi mogli vztrajati v tako barbarikih razmerah, kakršne so pri tem čednem podjetništvu. In v prvi vrsti pozivljemo ljubljansko občino — brez obzira na kakršne koli kompetence — naj stori svojo dvojno dolžnost napram delavcem in napram domači javnosti, naj se pouči o teh nezaslišanih razmerah in naj energično poseže vmes, da se odpravijo vse svinjarije in da se ne bo raznašala po svetu sramota Ljubljane. Človek se mora itak prijemati za glavo: Kako je sploh mogoče, da so doslej mogle ostati take škandalozne razmere, ne da bi bila katerakoli oblast posegla vmes. Naj omenimo za danes le takozvana stanovanja ubogih delavcev, Macedoncev, Slovakov, Srbov i. t. d., stanovanja, ki so kulturna sramota prvega reda. Od 6. zjutraj do pol 7. zvečer delajo ubogi ljudje in za tako delo naj si nabirajo moči v prenočiščih, v katerih bi moral poginiti vsak človek, če ni iz jekla in kraškega kamna. V neki gostilni jih spi n. pr. trideset pod streho, kamor se pride le po lestvi; okna tudi ni nobenega. Kaj se zgodi, če bi slučajno nastal ogenj? Ne eden bi se ne rešil in kdo bi bil odgovoren? Ali živimo v Oekritu? Tudi v kleti prenočujejo delavci, kajpada kar po tleh, vmes pa teče studenec. Vsak delavec plačuje po 10 vin., tako da dobi ljubeznivi gospodar za oba prostora čez 6 kron na dan. Delavci prenočujejo tudi po drugih hišah in gostilnah. Pa tudi podjetništvo samo ima barako, v kateri «stanujejo» taki reveži. Na 5 metrov dolgem prostoru spe na dveh straneh, takorekoč na golih tleh, ki jih le na videz pokriva slama, 32 delavcev. Ker ni nikjer nikakršnega stranišča je okrog barake vse pone-snaženo in če posije solnce na to razkošno krajino, smrdi kakor kuga. Če na rotovzu in pri deželni vladi še niso vedeli za te skandale, so zvedeli zdaj; zahtevamo torej, da se nemudoma napravi red in da se neha protežirati podjetništvo, ki od vsega začetka ni mislilo absolutno na nič drugega, kakor na svoj brezdanji žep.

— **Za dopolnilne volitve** v ljubljanski občinski svet bodo sledeče volilne komisije: I. razred gospodje J. Korenčan, A. Repič in Fr. Zevnik; II. razred 1. oddelek gospodje A. Bartel, P. Endlicher in St. Lapajne; 2. oddelek pa gospodje J. Milavec, A. Petrin in V. Vončina; III. razred 1. oddelek gospodje V. Holz, B. Kajzelj in J. Kenda; 2. oddelek pa gospodje J. Rebek, E. Rozman in J. Soklič. Mestni magistrat bosta zastopala gg. dr. M. Zarnik in J. Rupnik, deželno vlado pa gg. dr. Senekovič, pl. Graselli, Bicek, pl. Hočeyar in Simek.

— **Delavske hiše** bo zidala ljubljanska občina. Sicer se ne jutri. Ampak ker ima že načrte, pride gotovo prejalislej dan, ko se bo res začelo zidati, če nas ne uniči prej armada kometov, s katerimi se srečavamo letos. Občinski svet je že lani dovolil 200.000 kron za stavbo delavskih hiš. Če ima posameznik tako svetlo v blagajni, je že gospod; ampak za namen, kateremu ima služiti, je to bagatela. Zato je tudi naravno, da se iz tega ne bo izleglo bogve kaj. Občina bo sezidala dvoje kasarn; to bo vse. V obeh hišah bo 36 stanovanj, v vsaki po osemnajst. Občinskemu svetu je bilo predloženih dvoje načrtov: 1. Stiri enonadstropne hiše, v vsaki osem stanovanj z dvema sobama, kuhinjo itd. Vsaka teh hiš bi veljala okroglo 50.000 K, torej 200.000 K. Ali pa: 2. Dve dvonadstropni hiši, v vsaki pa osemnajst stanovanj z dvema sobama kuhinjo itd. Teh hiš bi veljala vsaka 90.000 K, obe torej 180.000 K. Glede tega drugega projekta je omeniti se to, da bi taka dvonadstropna hiša bila popolnoma razdeljena na dve polovici. Stanovanja bodo drugo od drugega strogo ločena, le vodovodno školjko bodo po tri stanovanja imela skupno. Pri vsaki hiši bo veliko dvorišče in za vsako stranko kos vrta. Hiše bodo stale na svetu za kucilnico drž. železnic, svet je tam suh, zrak dober. Glede najemnine ne kaže

sklepati že zdaj. Dobi naj se pa, predno se začne zidati, zagotovilo na podlagi načrtov, da bodo one delavske hiše deležne glede davčnih olajšav vseh dobrot. — Po daljši debati je večina obč. sveta sprejela drugi projekt. Gospodje, ki so se v nemali zanj, so trdili, da take hiše ne bodo »Zinskasarne«. A kaj bi bile družega? Ali gospodje res ne vedo, da ravno tlačenje mnogih družin v eno hišo označuje take kasarne? V svojem stanovanju je najemnik kajpada tudi tedaj gospodar, če je v hiši sto strank. Ampak to je ravno zlo, da je popolnoma omejen na svoje malo stanovanje in se sicer ne more in ne sme geniti v hiši. Popolnoma prav so imeli tisti, ki so predlagali, naj se grade male hiše, če mogoče le za par družin vsaka; saj na ideal, da bi bila vsaka obitelj zase v posebni hišici, ni misliti. Da je obveljal predlog za dvenadstropni hiši, je pripisati varčnosti večine, ki je vselej velika, kadar gre za delavce. Ker hoče občina še prej dobiti zagotovilo glede na davčne olajšave, preden se začne zidati, bo tudi tistih 36 srečnih družin, ki bodo izmed stoterih dobile stanovanja v občinskih hišah, še nekaj časa čakalo.

— Radi dolenjskih železnic je ljubljanski občinski svet sklenil ravnateljstvu drž. železnic v Trstu poslati prošnjo, da se vozni red dolenjske železnice spremeni tako, da pride vlak v Novo mesto že ob 9. zjutraj, v Ljubljano pa po 7. Hitrost vlakov naj se zviša za 4 do 5 km.

— Pri ljubljanskih stavbinskih podjetnikih je še »lepa« šega, da jemljejo zidarje k sebi na hrano in stanovanje. Če bi se zakoni v Avstriji strogo izvrševali, bi bilo to pravzaprav prepovedano. A za danes ne mislimo preiskovati te strani, ampak vprašali bi slavno obrtno nadzornišvo in zdravstvene oblasti, če so se že kdaj zanimale za tista krasna stanovanja. Zdi se nam, da še niso mislili na to in zato bi jih povabili, da si čimprej ogledajo tiste hotele. Med mnogimi temnimi točkami v Ljubljani je ta ena najtemnejših. Kraji, v katerih spravljajo živino v take prostore, so od Evrope že precej oddaljeni; ampak za stavbinske delavce v slovenski metropoli je vse dobro, da je le podjetniški profit večji. Nekatera teh »stanovanj« se sploh ne dajo opisati. V mizernih, razpokanih barakah, po katerih pleše veter polke in galope, ni nič drugega kakor ležišča, a taka, da se jih kulturni človek ustraši. Med štirimi zbitimi deskami je nekoliko stare slame, na njej nekaj, čemur pravijo odeja — za vse drugo je skrb prepuščena ljubemu bogu. Ker se pa ne more zahtevati, da bi se ljubi bog bavil z vsemi temi rečmi, bo že treba, da se z njimi pobavijo tisti, katerim zakoni nalagajo tako dolžnost. Opozorjamo jih le, da naj bodo previdni; po tistih stanovanjih je namreč mnogo živega. Kako pridejo tu skozi Skilo in Karibdo, morajo sami poskrbeti.

— Otrok se smrtno obstrlil. Osemletna Ana Zencovich iz Vodnjane je v odsotnosti svojih staršev, ki stanujejo v vili Pinesich, v družbi nekaj starejšega brata iztaknila v omari nabit revolver. Otrok, nevedoč kaj ima v rokah, izvleče revolver iz omare in se z orožjem igra, pri čemer se revolver sproži in krogla zadene uboga otroka v glavo, ki je padel nezavesten v lužo krvi. Na dotonacijo so prihiteli sosede in orožniki, ki so takoj poskrbeli, da so težko ranjenega otroka spravili v puljsko deželno bolnišnico. Zdravniki so izjavili, da ni upanja, da bi otroku rešili življenje.

— Obesil se je 4. t. m. Janez Podlesnik v Grižah. Poškodoval si je eno oko in ker je prepozno iskal zdravniške pomoči, je oslepel še na drugo. V svojem obupu se je klesal obesil — z molkom v roki.

— Velikonočno streljanje je razvada, katere nekateri ljudje nikakor ne morejo opustiti, dasi zahteva vsako leto svoje žrtve. Nekateri mislijo, da je to pristna slovenska šega, kar pa prav nič ni res. Tisto pokanje brez zmisla je k nam zanešeno in Slovenci, ki najraje posnemajo neumnosti, so se tudi te polotili. Pa bi bilo bolje, če bi pomislili, da naš narod ni tako velik, da bi bilo vseeno, če izgubi ob vsakih praznikih nekoliko ljudi tako po nepotrebnem. Napaka je pa tudi, če se misli, da se vse doseže s prepovedjo. Včasih je prav narobe, saj prepovedan sad najboljše diši. Treba bi bilo pouka, resnega in prijaznega. Seveda je bilo tudi letos več takih žalostnih slučajev. V celjsko bolnišnico so pripeljali te dni 5 težko ranjenih, dva rodbinska očeta in 3 nedorasle dečke, ki so bili pri velikonočnem streljanju ranjeni na rokah in v obrazu. V Dobrenju pri St. Ilju je pri streljanju smrtno ponesrečil 21 letni fant Janez Hainc. Nabijal je z železnim drogom velik možnar. Pri tem se je pa užgal smodnik, železni drog je poglano s tako silo skozi Haincovo truplo, da se je drog zapicil na drugi strani v zemljo. Možnar pa je razneslo na drobne kosce. Haincu je glavo in gornji del trupla popolnoma raztrgalo. Bil je seveda pri prici mrtev.

— Radi velikonočnega pokanja so doživeli v Pregradi v hrv. Zagorju pravo katastrofo. Pred cerkvijo so streljali. Zupnik je to ljudem prepovedal. Ker pa ni pomagalo, je šel k oblasti in prišli so žandarji. To je bilo seveda olje v ogenj. Žandarji so hoteli nekega fanta aretirati; to ljudem ni bilo prav, nastal je prepir, zafrčalo je tudi par kamnov po zraku, žandarji so pa pograbili za nabite puske in štirikrat ustrelili v množico. Ranili so štiri kmete, med njimi enega nevarno, pa

tudi nekoliko žandarjev je ranjenih od kamenja. Zdi se, da so bili žandarji na vsak način prenašli. Ampak brez tistega neumnega streljanja ne bi bilo vsega tega.

— Zmečkal ga 250 kvintalov težak kamen. V nekem kamnolomu, ki ga ima trdka Faccanoni ob novi optičski cesti nad Trstom, so užgali veliko mino. Delavec Fran Bremic, star 22 let iz Lokovca, stanujoč v Lonjeru, je neprevidno stal preblizu mine. Ko se je razletela, ga je velika skala, tehtajoča najmanj 250 kvintalov, podrla in zmastila. Nesrečnež je bil takoj mrtev.

— Našel se je v sredo po železničarskem shodu pri »Levu« privesek za uro. Kdor ga je izgubil, naj se oglasi v upravnistvu »Rdečega Prapora«.

Dopisi.

Trbovlje. (Provociranje in preganjanje rudarjev.) V sredo, dne 6. t. m. je ob 6. zjutraj v zapadnem revirju, kakor smo že poročali, izbruhnila stavka, katero je povzročil edinole obratni vodja Martinek s svojim brutalnim, sirovim postopanjem. Martinek, ki je prišel pred 4 meseci z Ogrskega — kakor se govori, je na Ogrskem pretep delavce na najgrši način — hoče kazati tudi v Trbovljah svojo »zmožnost« in »izobrazbo«. Pričenjal je trgati ljudem plače, jih zmerjati na najostudnejši način in pehati jih iz pisarne, če so se prišli pritožiti. Ni čuda torej, da je delavstvo postalo po dolgem potrpežljivem trpljenju razburjeno. Zjutraj se je delavstvo zbralo pred obratno pisarno in glasno zahtevalo: »Proč s človekom, ki je hujski od vsakega sibirskega kozaka in nas hoče spraviti še v hujsko sužnost! Razburjenost proti njemu je bila tolika, da ga je morala žandarmerija vzeti v varstvo. Dopoldne so se vršili v rudniški pisarni pogajanja, pri katerih so bili navzoči zaupni možje, sodr. Sitter, rudniški komisar dr. Kallab in komisar okr. glavarstva dr. Ratej iz Celja. Sodrugi Sitter je dokazal grdo, nečloveško postopanje obratnega vodje in zahteval, naj se odstavi iz službe; ravnatelj pa pri celi obravnavi ni videl drugega, kakor terorizem delavcev in pasivno rezistenco ter je po brzojavnem navodilu upravnega sveta družbe izjavil, da bo samo pod tem pogojem popoldne ob 4. reklamiral plače, če gredo delavci takoj na delo. Popoldne so se pridružili stavki tudi rudarji vzdolž revirjev 1 in 2 in počivalo je v rudnikih vse delo. Rudarji so v delavski obleki čakali pred pisarno obratnega vodje nadaljnega izida obravnave. Ob 4. so prišli zaupni možje in sodr. Sitter v pisarno, ki je bila obkrožena z žandarmerijo. Rudniški komisar Kallab je naznanil zaupnim možem, da je ravnateljstvo odklonilo vsako pogajanje; torej je bilo vse moštvo izprto.

Ob 6. zvečer se je vršil na vrtu gosp. I. Rožiča velik javen shod, na katerem je sodr. Sitter podvrnil postopanje Martineka, ki spada pod ključ — in trboveljske rudokopne družbe, najostrejši kritiki. Končno so delavci izrekli, da gredo na delo, da zadeva proti krivcu Martinku ne sme mirovati. V četrtek pri reklamaciji se je dokazalo, da so nekateri rudarji zaslužili komaj po 96 vinarjev na dan; seveda se jim je potem dodalo do 2 kroni. Sodr. Sitter je protokolarično zaslusal pritožbe delavcev proti Martineku, ki se odstopijo rudniškemu uradu, na podlagi katerih bi morala rudniška oblast Martineka takoj izročiti sodnji in ga dati v speharno.

Zadnje vesti.

Volitev na Gorškem. Gorica, 11. aprila. Včeraj je bil pri nadomestni volitvi za deželni zbor izvoljen liberalni kandidat dr. Gregorin, ki je dobil 470 glasov. Klerikalni kandidat Babič je dobil 392 glasov.

Slovenska enota. Praga, 11. aprila. Slovenska enota ima v sredo konferenco z baronom Bismarckom. Tu mu hoče predložiti zahteve, od katerih je odvisno, kakšno stališče zavzame napram finančnim predlogom.

Praga, 11. aprila. Vse časopise se bavi s predstoječim parlamentarnim zasedanjem in zagovarja enoten nastop vseh čeških strank.

Nemški minister. Praga, 11. aprila. V tujakasnih nemških krogih se trdi, da je osebno vprašanje edina ovira, da se ne imenuje nemški minister rojak. Radikalci zahtevajo Pacherja in zagajo, da razbijejo nemško nacionalno zvezo, če se jim ne udajo druge stranke. Ostale nemško-svobodomiselnice stranke zagovarjajo kandidature dr. Pergelta.

Volilno gibanje na Ogrskem Budimpešta, 11. aprila. Državnozborna volitev bodo med 2. in 12. junijem.

Debrecin, 11. aprila. Včeraj se je tukaj ustanovil lokalni odsek nove vladne stranke. Na ustanovni zbor se je pripeljal tudi grof Tisza. Na kolodvoru in na poti v hotel so ga pozdravljali vladinovci, socialisti so pa demonstrirali proti njemu. Potem so uprizorili veliko demonstracijo pred hotelom. Ker se je policija po nepotrebnem vmešala, so demonstrantje pobili sipe.

Stolni Beligrad, 11. aprila. Minister grof Zichy je imel včeraj tukaj svoj kandidatni govor. Škof ga je počastil z velikim banketom.

Arad, 11. aprila. Kristoffy je imel včeraj shod pod milim nebom, udeležilo se ga je 2000

oseb, večinoma socialistov. Govoril je za splošno, tajno volilno pravico. Množica je Kristoffyju privrejala burne ovacije.

Rdeča nedelja v Berlinu. Berlin, 11. aprila. Včeraj so priredili socialisti, katerim so se pridružili demokratje, velikanske demonstracije za splošno volilno pravico. Prireditelji so prevzeli vso odgovornost za red, ki se je res popolnoma ohranil. Po cenitvi meščanskih poročevalcev je bilo v Friderikovom logu 40 do 50 tisoč ljudi, v Humboldtovem logu 75 do 80 tisoč, v treptovskem parku 100.000 ljudi. Na zborovališčih je bilo mnogo govornikov odrov. Povod se je demonstriral proti kancelarju Bethmannu Hollwegu. Na vseh zborih se je sprejela resolucija, ki obsoja volilno reformo vlade. Konec zborovanja so naznanili rogovi. Disciplina je bila vzorna. Število vseh demonstrantov se ceni na 250 do 300 tisoč.

Vstaja v Albaniji. Carigrad, 11. aprila. Vojske čete se zbirajo ob grobu sultana Murata. Vstasi so samo 2 uri oddaljeni.

Carigrad, 11. aprila. Listi pišejo, da namerava vlada odposlati cel armadni kor proti vstašem.

Carigrad, 10. aprila. Pristinski poslanci so dobili poročilo iz vasi Podiva, v katerem izjavlja prebivalstvo, da je doslej plačalo vse od vlade predpisane davke, prosi pa, da se opuste vsi novi davki, ki so za siromašno ljudstvo neznosni. Zato so se zbrali pri Vranidolu. Poveljnik čet je bil naprošen, naj potolaži z dobrimi sveti ljudstvo, ki bi se bilo tedaj mirno razšlo. Namesto tega je pa takoj dal naskočiti vasi, artiljerija je povzročila silen požar in krvoprelitje.

Skoplje, 11. aprila. Poveljnik turških čet Ševki Torgat paša je ubit. Imel je z vodjama Arnavtov sestanek na Kosovem. Ko je odbil njihove zahteve in napovedal najstrožje korake, je nenadoma počil strel in paša se je zgrudil.

Gospodarski pregled.

Delavska hranilnica in posojilnica, registrirana zadruga z omejenim jamstvom v Gorici naznanja, da ima načelstvo redne tedenske seje vsak ponedeljek ob 6. uri popoldne. Posojilnica je začela pravilno poslovati ter dotekajo hranilne vloge in deleži; dovolilo se je tudi že nekoliko posojil. Vabijo se zato vsi somišljeniki, da pristop nemudoma naznanijo, ker s tem poslovanje posojilnice le pospešijo.

Iz stranke.

o Jugoslovanska vzajemnost v Ameriki. Slovenska socialistična organizacija v Ameriki je v nedeljo, dne 20. m. m. priredila v Chikagu veliko slavnost v spomin pariške komune. Na bogatem in zanimivem sporedu je bila tudi Zavrtnikova enodejanka »Bratova osveta«. Hrvaški sodrugi so smatrali priredbo za svojo in so se je udeležili v velikem številu. Na dan 1. majnika pa prirede hrvaški sodrugi majske slavnost in Slovenci se je udeležili, ne da bi priredili zase posebno praznovanje.

o V Havertillu. (Massachusetts, Sev. Am.) je neka Elizabeta Bradley, ki je umrla meseca februarja, zapustila svoje premoženje, ki znaša 3000 dolarjev, za pospeševanje socialističnega gibanja, bodisi z izdajanjem knjig in brošur, bodisi z deli, ki služijo enakemu namenu.

o Majski slavnostni spis izide v najkrajšem času, v sled česar je nujno potrebno, da ga organizacije in zaupniki nemudoma naroče, ker je prav lahko mogoče, da ga bo pozneje zmanjkalo. Organizacije in zaupniki, ki so dobili pismena obvestila, so naprošeni za čimprejšnji odgovor. Cena posameznemu izvodu bo 24 vin. Organizacije in kolporterji dobe spis ceneje. Za naročbo zadostuje dopisnica, ki je je poslati na naslov: Upravnistvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6. Spisi, ki se naroče, se morajo tudi razpečati, ker nazaj se ne bodo jemali pod nobenim pogojem. Letošnji majski spis bo izredno poučen in zanimiv, zlasti v organizatoričnem oziru; zato se pa nalaga organizacijam in zaupnikom v dolžnost, skrbeti za to, da pride spis vsakemu sodrugu in sodruginji v roke.

o Številne naročbe na majski znak, ki prihajajo v Ljubljano dan za dnevom iz vseh krajev Slovenske, pričajo, da je zanimanje za ta znak med sodrugi in organizacijami izredno veliko. Prva pošiljatev tovarne je že popolnoma pošla in če pojde tako dalje, se bo naročbam, ki se bodo zakasnila, le težko ustreglo. Prosimo torej še enkrat, da se z naročili požuri, ker sicer se utegne zgoditi, da tovarna ne bo mogla opraviti dela v pravem času. Cena posameznemu kosu je 20 vin., pri večjem odjemu se dovoli 20 do 40 odstotkov popusta. Preostali znaki se ne vzamejo nazaj. Za naročilo zadostuje dopisnica, ki se pošlje na naslov: Ivan Kocmur, Ljubljana, Gosposka ul. št. 12. — Prvega maja ne sme biti sodruga, ki bi bil brez majskega znaka jugoslov. socialne demokracije!

o Delavski kolek za Kranjsko, Štajersko in Koroško. Založništvo tega koleka, ki je slično onemu za Gorisko, Istro in Primorsko, je po nalogu izvrševalnega odbora stranke prevzel sodr. Ivan Kocmur, pri katerem imajo organizacije in zaupniki na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem odalej napravljati svoje naročbe. Organizacije na Goriskem,

Primorskem in v Istri naročajo kolek slej kakor prej pri sodrugu Jos. Patejani v Gorici. Sodrugi in organizacije, tako strokovne kakor gospodarske, so naprosene, da se pridno poslužujejo delavskega kolka, ki utegne donosati stranki čedne dohodke. Rabi se lahko kot pečatna znamke pri poštnih posiljativah, kakor: pismih, zalepkah, dopisnicah, razglednicah, zavojih itd. Naj se ne odda nobena pismena ali kaka druga pošiljatev, da bi ne bilo na njej delavskega kolka. Dalje se lahko naleplja na vstopnice pri raznih delavskih priredbah, na dopisnice in zalepke pri šaljivi pošti ter tudi na dobitke pri srečolovu, tomboli itd. Noben sodrug naj ne gre na volišče, ne da bi poleg imena kandidata-vega ne nalepil vsaj en delavski kolek. Vsaka delavska veselica ali druga priredba služi tudi v to, da se razpeča čim več delavskega kolka. Prosi se se posebej vse strokovne in gospodarske organizacije, naj sklenejo, da se vsa pisma opremijo z delavskim kolkom. Naročbe iz Kranjske, Štajerske in Koroške je pošljati edino na naslov: Ivan Kocmur, Ljubljana, Gosposka ulica št. 12. Cena kolku je v Ljubljani ista, kakor v Gorici. Posamezen izvod stane 2 vinarja. Manj kakor 50 kolkov se po pošti ne pošlje, izvzemši če se obenem vpošlje tudi denar. Da ni preveč nepotrebnih stroškov (za naknadno pošiljanje denarja in eventualne opomine), se priporoča, da se obenem z naročbo vpošlje tudi denar (lahko tudi v poštnih znamkah). — Sodrugi in organizacije, sezite po delavskem kolku!

o Strankin znak, ki bo stalne vrednosti in ki se bo lahko nosil v gumbnici, ovratnici ali pa za trakom na klobuku, založi izvrševalni odbor stranke koncem meseca maja. Znak bo imel obliko gumba v obsegu vinarja k ozkim zlatim ter širšim belim robov ter rdečo, od zlatega obročka obdano sredino. Na rdečem temelju se bosta nahajali dve zlati sklenjeni roki s kladivom, na belem širokem robu pa zlat napis «Ljudstvu pravice!». Znak bo torej prav ličen in priporočljiv. Cena mu bo 40 vinarjev. Na željo se že zdaj vpošlje vzorec, če se naročilu priloži znanaka za 40 vin., večjih množin pa se še ne oddaja. Več tedaj, ko se prične z razpošiljanjem. Naročalo se ga bo pri sodr. Kocmuru.

Raznoterosti.

† Smrt med romarji. Po poročilih iz Džidde, ki prihajajo od romarjev in dveh zdravnikov, indijskega in egiptovskega, je umrla baje 5000 do 6000 romarjev, ki so bili namenjeni ali v Mekko ali pa nazaj domov. — V teku treh mesecev je v Džidzi sami pomrlo 4000 potnikov; najbolj divjajo črne koze, ki se polagoma širijo, ker je turška zdravstvena komisija popolnoma nezmožna.

† Samomor pred sodiščem. Mlada ženska, ki je bila tožena, da je kradla v Berlinu v neki trgovini mufo, je bila obsojena na 3 meseca ječe. Kar na to je omedlela, a ko se je osvestila, se je ustrelila s samokresom, ki ga je nosila v žepu. «Sama izvršila obsodbo» je vzklila in se zgrudila.

† Kam se prišle ženske? V zadnjih osemnajstih mesecih se je na poti iz New Yorka v Chicago izgubilo 2161 žensk ali naseljenk, ki so potovale iz New Yorka v Chicago, ali so pa izginile v Chicagu takoj potem, ko so prišle tja. Mnogo deklet je bilo namenjenih potovati iz New Yorka k svojim prijateljem, toda tje niso nikdar prišle in vse iskanje je bilo zaman.

† V Inomontu oskrbujejo jezuiti katoliški mladinski dom. Tja pošiljajo pobožni starši svoje otroke in obrtniki svoje učence, da jim jezuiti dajejo nadaljno «izobrazbo». Nedavno pa je izgnil 15letni deček, ki je zahajal v ta dom, brez sledu. Po daljšem povpraševanju in iskanju so starši izvedeli, da so jezuiti poslali fanta na neko misijonsko postajo, kjer ga bodo vzgojili za misijonarja, dasi ni nihče niti vprašal staršev.



H. Suttner

Ljubljana Mestni trg
nasproti rotovžu.

Priporoča svojo bogato zalogo pravih švicarskih ur, zlatnine in srebrnine najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. Blago le prve vrste. Cenik na zahtevo zastoj in poštne prosto. Obrnite se zanesljivo na domačo trgovko, kjer boste najbolje postreženi. 82

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. Agitirajte „Rdeči Prapor“! Zastopnik za



Iv. Jax & sin

Ljubljana
Dunajska cesta št. 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.
Pisalni stroji „Adler“.
Vozna kolesa.

— Ceniki zastoj in franko. — 7

50 % prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; krl, moč, zdravje dosežete in ohranite, ako pijete

— Sladin —

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno. 52—38

v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Močenje postelje 30—23
se jamčeno ozdravi takoj. Pojasnila brezplačno. Sporočiti je starost in spol. Tople zahvale. Zdravniško priporočeno.

Zavod „Sanitas“
Velburg P 348 (Bavarsko.)

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli
lekarnar

52—40

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri št. Petru na Krasu.

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

Najbolj varno naložen denar
je v slovenski

Mestni hranilnici ljubljanski

Stanje hranilnih vlog nad 38 milijonov kron.
Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.



Za varnost denarja je porok poleg rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso svojo davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica hranilne vloge obrestuje po 4 1/4 % ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama in ga vlagatelj ne zaračuna. Denar se lahko pošila tudi po pošti.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovane prenehale.

Posoja se na zemljišče po 5 % na leto in proti amortizovanju posojila po najmanj 1 1/4 % na leto. Dolžnik more poplačati svoj dolg tudi poprej, ako hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje. — Mestna hranilnica izdaja lične domače hranilnike

Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi otroke navajajo k varčnosti. — V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala slovenska hranilnica tudi kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska je v lastni palači v

Prešernovi, prej Slonovi (Elefantni) ulici št. 3.

Dolnška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg
v Ljubljani
Telefon št. 168. 62—10

izborna pivo v sodcih in steklenicah.
ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.